

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 984/2015
22.01.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац, Јелене Боровац, Бранка Станића и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници тужиоца М.Ј. из У., коју заступају пуномоћници К.М., адвокат из У. и П.Љ., адвокат из У., против туженог Републичког фонда за ПИО, Београд, Филијала Ужице, кога заступа пуномоћник М.М., дипломирани правник из У., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Ужицу Гж 58/2015 од 30.01.2015. године, у седници одржаној 22.01.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Ужицу Гж 58/2015 од 30.01.2015. године, као изузетно дозвољеној, на основу члана 404. ЗПП.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Ужицу Гж 58/2015 од 30.01.2015. године и пресуда Основног суда у Ужицу П 348/2013 од 26.12.2014. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П 348/2013 од 26.12.2014. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде штете због мање исплаћене пензије за период од 01.01.2010. до 31.10.2014. године исплати износ од 222.973,87 динара са законском затезном каматом на појединачно наведене месечне износе од доспелости до коначне исплате, ближе описане овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плати износ од 45.165,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.12.2014. године, као дана пресуђења па до исплате.

Пресудом Вишег суда у Ужицу Гж 58/2015 од 30.01.2015. године одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и то посебну ревизију на основу члана 404. ЗПП

("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), погрешно означивши као члан 395. ЗПП.

Према члану 404. став 1. Закона о парничном поступку ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. наведеног члана, о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда испуњени су законски услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), због потребе уједначавања судске праксе, с обзиром да су апелациони судови различито одлучивали о овом праву. Зато је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11, 55/14), па је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилји (која је остварила право на породичну пензију) и која прима војну пензију за период од 01.01.2010. до 31.10.2014. године, није исплаћивана пензија по основу ванредног усклађивања. Да јој је у спорном периоду признато право на ванредно усклађивање (извршено решењем директора Фонда ПИО од 25.01.2008. године у општем режиму у износу од 11,06%) тужилји би према налазу вештака било исплаћено још 222.973,87 динара.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови сматрају да је тужени одговоран за штету на основу члана 172. ЗОО у вези члана 193. сада важећег Закона о Војсци, те је обавезан тужени да тужилји на име накнаде материјалне штете због неисплате пензије у пуном износу исплати главницу и затезну камату до момента пресуђења у укупном износу од 222.973,87 динара, са законском затезном каматом на појединачно наведене месечне износе од доспелости па до коначне исплате, како је то наведено у ставу првом изреке првостепене пресуде.

Правилно је становиште нижестепених судова да тужља има право на накнаду материјалне штете због мање исплаћених пензија у спорном периоду, али је спорно да ли за 11,06% (усвојен тужбени захтев са прихваћеном другом варијантом налаза вештака са којом се тужилја сагласила), или за 6,86% (мање 4,2%) за колико је по тврдњи тужене војним осигураницима извршено увећање пензије почетком 2008. године.

Наиме, по члану 193. сада важећег Закона о Војсци који се примењује од 01.01.2008. године усклађивање износа пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању овог

закона на снагу врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско-инвалидско осигурање.

Из цитиране одредбе произилази да су војни осигураници (пензионери) почев од 01.01.2008. године у потпуности изједначени у погледу права у односу на пензионере у општем режиму јер се од момента ступања на снагу закона, усклађивање за обе категорије пензионера врши на исти начин, који подразумева једнакост у погледу процента увећања пензија.

Није спорно да је решењем директора ПИО од 25.01.2008. године пензионерима у општем режиму извршено ванредно усклађивање пензија за 11,06% (у члану 1. одлуке не чини се разликовање између цивилних и војних пензионера, нити се војни пензионери изричито искључују). Имајући у виду законско изједначење војних и цивилних пензионера на основу члана 193. Закона о Војсци то је надлежни орган (раније Фонд СОВО), а касније тужени био у обавези да тужилу која прима породичну пензију војног пензионера, третира на потпуно једнак начин као и пензионера у општем режиму. За усклађивање пензије (повећање) није било нужно појединачно обраћање, већ је надлежни орган то морао учинити по службеној дужности. С обзиром да то није учињено тужени је (као и његов претходник) незаконито поступао. За незаконит рад органа одговара правно лице на основу члана 172. ЗОО.

Тужени је у току поступка (а и у ревизији) истицао да је почетком 2008. године војним осигураницима извршено увећање пензије на начин да је вредност бода са 9,02 динара увећана на 9,40 динара (4,2%).

Због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно утврђено јер се из образложења нижестепених пресуда не може поуздано утврдити да ли је проценат увећања од 4,2% вреднован или не (вештак га не спомиње). Због тога је било нужно ову одлучну чињеницу разјаснити јер ако је тврдња тужене тачна, онда би тужбени захтев био делимично основан (за проценат увећања од 6,86%).

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а и која се истиче у ревизији, из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП (да је суд апсолутно ненадлежан за пресуђење ове парнице).

Наиме, у конкретном случају, суд је стварно надлежан за пресуђење на основу члана 1. ЗПП јер је поднета тужба ради накнаде материјалне штете против туженог због незаконитог или неправилног рада. У овом случају странка има право избора. Она може захтевати у управном поступку од управног органа извршење обавезе али се може обратити и редовном суду ради накнаде штете чија се висина равна суми неисплаћених пензија, јер је очигледно да у управном поступку тужени своју обавезу не би испунио (опште позната чињеница бројних управних и судских спорова).

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Предраг Трифуновић, с.р.**